

XXVII. Puhtaanapitolaitos.

Puhtaanapitolaitoksen kertomus toimintavuodelta 1929 oli seuraavan sisältöinen:

Puhtaanapitohallitukseen kuuluivat vuonna 1929 rehtori M. Sergelius puheenjohtajana, rakennusmestari A. Malmi varapuheenjohtajana, toimittaja A. Aalto ja johtaja C. Neovius sekä itseoikeutettuna jäsenenä puhtaanapitolaitoksen johtaja E. Rosenbröijer. Sihteerin tehtäviä hoiti vanhempi oikeusneuvosmies K. Furuhielm.

Puhtaanapitohallitus kokoontui vuoden kuluessa 21 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 190 ja kokouksissa käsiteltiin 273 asiaa; 59 kirjelmää lähetettiin.

Vuoden varrella käsitellyistä asioista mainittakoon seuraavat:

Sen johdosta, että kaupunginvaltuusto vuoden 1929 talousarvioehdotusta käsitellessään pyysi tarkempaa selvitystä puhtaanapitolaitokselle vuosiksi 1927—29 osoitettujen varojen käytöstä, josta selvityksestä m. m. ilmeni, missä määrin lisääntyneet menot johtuvat puhtaanapitotoiminnan laajenemisesta, teetti hallitus seikkaperäisen selvityksen asiassa ¹⁾, etenkin laitoksen uusin työkoneiden ja moottorikuljetusneuvojen ostoa varten tapahtuneen pääomansijoituksen kannattavuudesta.

Rahatoimikamarin aloitteesta hallitus laati uudistoiden viisivuotissuunnitelman vuosiksi 1930—34. Koska puhtaanapitolaitoksen, täyttääkseen taloudellisessa ja teknillisessä suhteessa sille asetettavat vaatimukset, oli ensi tilassa hankittava erinäisiä uudislaitteita, katsoi hallitus tarpeelliseksi ehdotuksessaan ottaa huomioon puhtaanapitolaitoksen nykyisen pääaseman muuttamisen toiseen, lopullisesti määrättävään paikkaan, jossa laitos voisi suorittaa tehtävänsä järkipäisemmällä tavalla kuin aikaisemmin.

Vuoden varrella katsoi hallitus asiakseen toistaa aikaisemmin rahatoimikamarille tekemänsä esityksen siitä, että ensi tilassa ryhdyttäisiin toimenpiteisiin välttämättömien pysyvien kuormauspaikkojen määräämiseksi puhtaanapitolaitokselle.

Hallituksen esitystä uuden lämpimän autovajan rakentamisesta tammi-kuussa sattuneen tulipalon kautta tuhoutuneen, autovajaksi sisustetun, vanhan tallirakennuksen tilalle ei rahatoimikamari kannattanut, vaan oikeutti sen sijaan laitoksen vuokraamaan autotallin.

Kysymys ajoteiden ja käytävien ylimääräisestä hiekoituksesta talvis-aikaan ja siitä syntyvistä vuosikustannuksista oli hallituksen käsiteltävänä.

Puhtaanapitotoimen monopolisoimiskysymys oli kertomusvuonna harkinnan alaisena.

Rahatoimikamari hylkäsi hallituksen tekemät esitykset, jotka koskivat puhtaanapitolaitoksen oikeuttamista veloittaa kaupungin muita laitoksia

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 18.

sucrittamista puhtaanapitotöistä sekä puhtaanapitolaitoksen oikeuksien laajentamista alatilittäjänä. Kamarin kehoituksesta hallitus teki esityksen sellaiseksi 15 pääluokan uudeksi luku- ja momenttijaoksi, että laitoksen yleiset ja liikeluontoiset menot voitaisiin erottaa toisistaan. Rahatoimikamarin hyväksymät kaavakkeet otetaan käytäntöön vuodesta 1930 lukien.

Vuoden varrella hallitus esitti valtuuston vahvistettavaksi uuden kiinteistöjen ja katujen puhtaanapitoa koskevan veloitusariffin.

Hallitusten ja lautakuntien puheenjohtajien ja jäsenten palkkioiden järjestelyä koskeva kysymys oli käsittelyn alaisena.

Laitoksen työläisten palkkauskysymys sekä kysymys työehtosopimuksen tekemisestä kaupungin ja sen työntekijöiden välillä olivat vuoden varrella käsiteltävinä.

Puhtaanapitolaitoksen toiminta oli aikaisemmin, kun kuljetustyöt suureksi osaksi toimitettiin vuokrahevosilla, jaettuna kahteen pää-osastoon, katujen puhtaanapitoon ja talojen ja makkien puhtaanapitoon, mutta puhtaanapitolaitoksen koneellistuttamisen jälkeen on sen toiminnassa muodostunut vielä kolmaskin pääosasto, joka käsittää työkoneiden ja työvälineiden kunnossapidon ja korjauksen. Työn järjestely oli jaettuna seuraavalle yhdeksälle osastolle: hallinto-osasto, joka käsitti konttorin ja tiliviraston; katujen puhtaanapito; talojen ja makkien puhtaanapito; hajoituskaivojen tyhjennys; Malmin kaatopaikka; varasto; korjauspaja; autotalli ja hevostalli.

Hallinto. Puhtaanapitolaitoksen johto oli uskottu johtajalle työpäällikön tai tarkastajan avustamana. Johtajana toimi insinööri E. Rosenbröijer ja tarkastajana insinööri G. Andersson.

Sekä puhtaanapitohallituksen että puhtaanapitolaitoksen tilejä hoiti puhtaanapitolaitoksen tilivirasto. Sen kassavirastona oli rahatoimikonttori. Konttorihenkilökuntaan kuului kamreeri, joka toimi konttorin ja tiliviraston päällikkönä, kirjanpitäjä, 2 kirjuria, kassanhoitajatar, 2 konekirjoittajatar ja ylimääräinen konttoriapulainen. Konttorissa palveli vahtimestari ja asiapoika. Kuormaupaikoilla tarkisti 3 kirjuria sitäpaitsi talojen puhtaanapidosta laaditut ilmoitukset ja Malmin kaatopaikalla hoiti lannan myyntiä 1 virkailija.

Konttorista lähetettiin vuoden kuluessa 905 kirjettä ja annettiin 8,234 laskua laitoksen suorittamista töistä sekä pidettiin asetuksenmukaista kortti-järjestelmällistä tilastoa laitoksen työntekijöistä.

Katujen puhtaanapito. Katujen puhtaanapitotyöt olivat jaettuna seitsemään piiriin, ja niitä valvoi kussakin piirissä vastuunalainen työnjohtaja, jonka valvonnan alla työskenteli useampia työkuntia, kukin esimiehineen.

Osaston työläisten keskimääräinen lukumäärä viikossa ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

	Kesätöissä.	Talvitöissä.
Puhtaanapitotyöläisiä, miehiä	98	253
» naisia	20	26
Tuntipalkkaisia autonkuljettajia	15	4
Urakalla työskenteleviä autonkuljettajia	—	16
Ajomiehiä	5	5
Tuntipalkkaisia yksityisiä ajureita omine hevosineen..	3	3
Urakalla työskenteleviä yksityisiä ajureita omine hevosineen	—	68
Yhteensä	141	375

Kesäkuukausina käytti osasto 8 hevosta ja talvella 76; näistä oli ainoastaan 5 laitoksen omia hevosia. Seuraavat koneet olivat käytännössä:

	Kesätöissä.	Talvitöissä.
Kasteluvaunuja	6	—
Kasteluautoja	8	—
Lumiauroja	—	42
Tiekarhuja	—	4
Kuljetusajoneuvoja, laitoksen	2	5
» urakoitsijoiden	—	71
Lumensulatuskoneita	—	5
Kuljetusautoja, laitoksen	3	4
» urakoitsijoiden	—	16
Purgatorrattaita	116	—
Lakaisukoneita	5	—

Kesätyöt. Katujen lakaisu suoritettiin osittain koneella osittain käyttämällä paikallislakaisujärjestelmää. Lakaisukoneita voitiin käyttää ainoastaan noppakivillä tai asfalttikonilla päällystetyillä kaduilla. Vilkasliikkeisillä kaduilla toimitettiin koneellinen lakaisu varhain aamulla. Paikallislakaisujärjestelmässä käytettiin käsilakaisukoneita, n. s. purgatorrattaita. Lakaisijalla oli määrätty alue, joka hänen yksin oli puhdistettava luudalla ja purgatorrattailta, joten työ siis tavallaan suoritettiin urakalla.

Katujen kastelemiseen käytettiin imu- ja painepumpuilla varustettuja erikoisautoja.

Kesäkausi oli melko sateinen, joten veden menekki oli verrattain pieni. Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee vuosina 1926—29 kastelua varten käytetyn vesimäärän paljous, jakautuen meriveteen ja vedenottoaikoista otettuun veteen:

	Merivettä, m ³ .	Vettä vedenottoaikoista, m ³ .
1926.....	900	70,552
1927.....	2,160	58,893
1928.....	14,318	10,948
1929.....	16,901	14,106

Pölynsitomiseksi kasteltiin katuja ja teitä sitäpaitsi sulfiittilipeällä ja kalsiumkloriidiliuoksella, nimittäin kaikkiaan 84,500 m², 47,380 kg haihdutetulla lipeällä ja 196,000 m² 33,775 kg kalsiumkloriidilla. Kustannukset nousivat 75 penniin m²:iä kohti edellisestä ja 50 penniin m²:iä kohti jälkimmäisestä.

Talvityöt. Talvi 1929 ei ollut sanottavasti luminen. Tammikuun kahtena ensimmäisenä viikkona ei ollut lainkaan lunta, vasta tammikuun puolivälissä alkoi raju lumimyrsky, joka kesti viikon ajan. Lumipyryt jatkuivat sitten pienin väliajoin ja etenkin tammikuun 22 ja 23 p:nä tuli lunta erittäin runsaasti. Helmikuussa oli neljä lumipyryä ja maaliskuun loppupuolella oli talven viimeinen huomattavampi lumentulo. Talvikausi alkoi uudelleen vasta joulupäivinä, jolloin lumentulo oli verrattain runsas.

Helpottaakseen yhä lisääntyvää autoliikennettä, joka vaatii että kadut myöskin talvella olisivat lumesta joltisenkin vapaat, puhtaanapitolaitos pyrki pitämään kaikki vilkasliikenteiset kadut puhtaina lumesta, jättäen vain syrjiin sen verran lunta, että voitiin ajaa reellä. Seurauksena tästä oli että kustannukset lumitöistä kohosivat. Liikenteen vaatima ajoteiden hiekoit-

taminen liukkuuden vuoksi on myöskin aikaansaanut lisäkustannuksia. Nykyaikainen liikenne vaatii siis talvella paljon suurempia kustannuksia kuin vanhan ajan hevosliikenne. Kertomusvuoden kuluessa oli hiekan menekki 5,252 m³, ollen se vuonna 1928 3,290 m³, vuonna 1927 3,580 m³ ja vuonna 1926 3,920 m³.

Talvitöissä käytettiin kuten edellisinä vuosina n. k. ryhmäjärjestelmää. Lumen poistamiseksi käytettiin lumiauroja ja Tiekarhu moottoriauroja, joissa on terä sekä lumenhalkaisemista että jään höyläämistä varten, Lumenkuljetuksen suorittivat yksityiset henkilöt suurimmaksi osaksi urakkatyönä hevosilla ja autoilla.

Katujen puhtaanapidossa suorittettujen töiden tuntimäärä näkyy alla olevasta taulukosta:

Työn laatu.	Henkilöpäivätöitä.		Hevospäivätöitä.		Autopäivätöitä.	
	Norm. aika.	Yli-aika.	Norm. aika.	Yli-aika.	Norm. aika.	Yli-aika.
T y ö t u n t e j a .						
Lakaisu	179,383	1,342	9,767	43	4,909	18
Lumenluonti y. m.	177,711	5,450	—	—	—	—
Lumenaureaus	—	—	11,108	1,408	1,508	243
Lumenkuljetus	—	—	9,769	179	—	—
Lumensulatus	72	—	—	—	—	—
Lumenskaatopaikkojenhoito	14,438	—	—	—	—	—
Hiekoitus	910	47	11,111	485	—	—
Kastelu	4,328	—	375	—	6,037	39
Ristikkoalusimien tapu- lointi	5,056	—	—	—	—	—
Yhteensä	381,898	6,839	42,130	2,115	12,454	300

Sitäpaitsi kuljetettiin urakalla pois 13,547 kuormaa rikkoja ja 86,157 kuormaa lunta.

Osasto pitipuhaana 2,082,000 m²:n suuruisen pinta-alan. Korvauksena tästä työstä otettiin laitoksen liikekirjanpitoon kaupungin katujen y. m. puhtaanapidosta koituneita kustannuksia yhteensä 8,432,153: 96 markkaa, sekä yksityisten henkilöiden ja liikkeiden talojensa katusuoksien puhtaanapidosta suorittamat maksut kaikkiaan 1,576,582: 90 markkaa. Alempana annetaan tietoja töiden jakautumisesta puhtaana pidettäviin, erilaatuisiin pintoihin sekä puhtaanapitolaitoksen tuloista puhtaanapidettyä neliometriä kohden yllämainittuihin liikekirjoihin vietyjen määrien perusteella.

	Puhdis- tettu pinta-ala, m ² .	Tuloja m ² :ltä, penniä.		
		lakaisusta, kastelusta, y. m.	lumitöistä, kuljetuksista, y. m.	Kaik- kiaan.
Kaupungille kuuluva puhtaanapito:				
katujen, torien ja aukeiden paikkain	1,292,000	142	244	386
rantojen ja laitureiden	196,000	368	504	872
Kaivopuiston lehtokäytävään	13,000	218	269	487
VI kaupunginosan	12,000	223	305	528
Turun ja Hämeenteiden	177,000	254	374	628
muiden teiden	110,000	224	229	453
Yksityisiin taloihin kuuluvain katu- osuuksien puhtaanapito	282,000	226	333	559
Kaiken kaikkiaan	2,082,000	190	291	481

Talojen ja makkien puhtaanapilo. Kiinteistöjen ja makkien puhtaanapito oli kuten ennenkin jaettuna kolmeen piiriin. Jokaisessa piirissä toimi vastuunalainen työnjohtaja, joka lähinnä valvoi jätteiden kuljetus-, kuormaus- ja purkaustöitä. Kullakin piirillä oli oma kuormauspaikkansa, missä jätteet kuormattiin rautatievaunuihin. Apulaistyönjohtaja toimitti kuormien tarkkailun kuormauspaikoilla.

Laitoksen käytettävissä oli yhä kertomusvuoden aikana ainoastaan väliaikaisia kuormauspaikkoja, minkä tähden ei rautatievaunuihin toimitettavia kuormaustöitä voitu järjestää järkipärisemmälle kannalle kuin ennen. Vuoden alussa sijaitsivat kuormauspaikat Katajanokalla, Ruoholahdessa ja Sörnäisten rantatiellä. Kun ensinmainittu paikka rahatoimikamarin määräyksestä 1 p:nä maaliskuuta lakkautettiin, eikä sen tilalle osotettu toista kuormauspaikkaa, oli pakko kuljettaa Katajanokan piiristä kertyneet jätteet Sörnäisten ja Ruoholahden piirien kuormauspaikoille. Koska kaksi viimeksi mainittua kuormauspaikkaa jo olivat ylikuormitetut, on selvää, että tämä toimenpide oli omiaan yhä enemmän vähentämään tyydyttävän taloudellisen tuloksen mahdollisuutta. Marraskuun 1 p:nä siirrettiin Ruoholahden kuormauspaikka Länsisataman kortteliin n:o 263. Vaikka valtuusto olikin päättänyt luovuttaa mainitun alueen vakinaiseksi kuormauspaikaksi, on kuitenkin mahdollista, että tämäkin alue on vain väliaikaisesti laitoksen käytettävissä, sillä m. m. satamahallitus oli jyrkästi vastustanut alueen luovuttamista puhtaanapitolaitokselle. Varsinaisten kuormauspaikkojen osottaminen lienee ollut vaikeata, mutta senjälkeen kun asia kerta toisensa jälkeen on ollut vireillä sekä erillisenä kysymyksenä, että muiden kysymysten yhteydessä, ei näitten paikkojen määräämisen enää pitäisi tuottaa vaikeuksia. Mainittakoon vielä että asian järjestämiseksi on asetettu komitea sekä että rakennuskonttori jo on laatinut valmiit piirustusehdotukset ja kustannusarviot puhtaanapitolaitokselle rakennettaville kuormauspaikoille. Toivottavaa on kuitenkin, että kysymys varsinaisten kuormauspaikkojen määräämisestä puhtaanapitolaitokselle lähitulevaisuudessa tulee ratkaistuksi.

Kertomusvuonna oli työt osastolla järjestetty pääasiallisesti noudattamalla aikaisemmin käytettyjä menettelytapoja. Taloista kerääntyneiden jätteiden kuljetus suoritettiin laitoksen hevosilla ja autoilla sekä myöskin vuokrahevosilla. Jo edellisenä vuonna kokeiltua uutta rikkasäiliöiden tyhjentämistäjärjestelmää Ochsnerin patentin mukaan laajennettiin melkoisesti kertomusvuonna. Ochsnerin puhtaanapitojärjestelmässä käytetään 70—110 litran vetoisia erikoisjätesäiliöitä jotka koneellisesti tyhjenetään erikoisautokoriin, jolloin kuormaus on käytännöllinen ja pölytön. Jätteiden purkaus autokorista käy kippaamalla koria taakse tahi sivullepäin. Päästäkseen hyvään taloudelliseen tulokseen tällä järjestelmällä on välttämätöntä, että kuormauspaikat varustetaan purkaussillakkeilla, joista jätteet helposti voidaan kaataa rautatievaunuihin.

Kuten edellisinäkin vuosina laadittiin eri kuormauspaikoilla viikottain kirjalliset ilmoitukset tuotujen ja sieltä Malmille tai muualle lähetettyjen erilaatuisten jätteiden määrästä. Tarkastaja tarkisti ilmoitukset, joista yhteenvedo annetaan alempana:

	Lähetetyt jätteet yhteensä, m ³ .	Siitä lähetettiin Malmiin kaatopaikalle, m ³ .
Rikkoja ja keittiöjätteitä	114,117	93,216
Latriinia	5,224	5,160
Hevoslantaa	3,040	134

	Lähetetyt jätteet yhteensä, m ³ .	Siitä läheteti- tiin Malmin kaatopaikalle, m ³ .
Hajoituskaivojätteitä	8,029	8,029
Tuhkaa	8,376	—
Rakennuspaikkajätteitä	4,920	—
	Yhteensä 143,706	106,539

Kaupungista lähetettiin seuraava määrä vaunulasteja jätteitä suoraan allamainituille asemille:

	He- vos- lan- taa.	Rikko- ja ja keittiö- jät- teitä.	Lat- rii- nia.	Yh- teen- sä.		He- vos- lan- taa.	Rikko- ja ja keittiö- jät- teitä.	Lat- rii- nia.	Yh- teen- sä.
Espoo	—	27	—	27	Korso	4	8	—	12
Huopalahti ..	4	3	—	7	Leppävaara ..	3	21	—	24
Jorvas	14	1	—	15	Malmi	22	45	—	67
Kauklahti ..	4	104	—	108	Masala	10	53	4	67
Kauniainen ..	15	5	—	20	Oulunkylä ..	—	24	—	24
Kerava	3	—	—	3	Pukinmäki ..	3	35	—	38
Kilo	1	4	—	5	Tikkurila ..	—	2	—	2
Kirkkonummi	7	2	—	9					
					Yhteensä	90	334	4	428

Hajoituskaivojen tyhjentäminen oli vuoden varrella annettu urakalla kahdelle yksityiselle autonomistajalle. Urakoitsijat toimittivat 951 kaivon tyhjennyksen, joista 124 oli korjattava ja sen vuoksi tyhjennettävä perinpohjin. Sitäpaitsi tyhjennettiin 124 sade- ja likakaivoa. Kaivojen tyhjennykseen käytettiin 12 työntekijää ja kuljetusta varten käytettiin paitsi puhtaanapitolaitoksen kaivontyhjennysautoa 4 kuorma-autoa. Vuoden kuluessa pidettiin puhtana kaikkiaan 1,841 taloa, 27 yleistä paikkaa ja 39 pisuaaria.

Työtuntien lukumäärä ilmenee seuraavista luvuista:

Työn laatu.	Henkilöpäivätoita.		Hevospäivätoita.			Autopäivätoita.	
	Norm. aika.	Yli- aika.	Norm. aika.	Yli- aika.	Urakka- työ.	Norm. aika.	Urakka- työ.
T y ö t u n t e j a .							
Talojen ja makkien puhtaanapito	37,821	407	60,838	208	3,154	5,280	41,926
Yleisten käymäläin puhtaanapito	28,032	—	4,274	—	—	446	—
Hajoituskaivojen tyhjennys	9,540	—	—	—	—	—	9,540
Yhteensä	75,393	407	65,112	208	3,154	5,726	51,466

Malmin kaatopaikalla työskenteli 32 työläistä 1 työnjohtajan valvonnan alla. Työtuntien yhteinen lukumäärä oli 72,010, josta 32,988 kuului normaali-työaikaan, 31,231 urakkatyöhön ja 7,791 rautatievaunujen purkamiseen.

Malmin kaatopaikalle rakennettiin kertomusvuonna eläinraatojen poltto-uuni otettavaksi käytäntöön vuoden 1930 alusta.

Varasto oli tammikuun 1 p:nä arvioitu 305,245:61 markaksi, vuoden varrella tehtiin ostoja 450,346:46 markalla ja käytettiin eri tavaroita 442,292:23 markalla, joten varasto joulukuun 31 p:nä arvioitiin 313,299:84 markaksi. Henkilökuntaan kuului varastonhoitaja, kirjuri ja varastomies

Korjauspaja. Töitä johti korjauspajan työnjohtaja. Työläisten lukumäärä oli keskimäärin 24 viikossa ja työtuntien lukumäärä oli yhteensä 48,628, niistä 12,668 urakkatyötä.

Autotalli. Tammikuun 29 p:nä tuhosi tulipalo autovajaksi sisustetun vanhan tallirakennuksen. Mainitussa vajassa säilytetyt autot saatiin pelastetuiksi, joten rahallinen tappio, rakennus kun oli palovakuutettu, supistui verrattain vähään. Rakennuksen ullakolla säilytetyt 9 vanhamallista lumensulatuskojetta joutuivat liekkien uhreiksi. Rakennuskonttorin huonerakennusosasto sia toimekseen korjauttaa vajan käyttökelpoiseen kuntoon ja olivat korjaustyöt loppuunsaoritetut vuoden lopulla. Puhtaanapitolaitokselle myönnettiin oikeus tuhoutuneen autotallin tilalle vuokrata autotalli Eerikinkadun tontilla n:o 48. Kesällä sisustettiin osa entisestä hevostallista autotalliksi 10:lle autolle sekä laitoksen alueella oleva asuntorakennus autojen pesuhuoneeksi ja autorenkaiden korjaamoksi. Laitoksella oli näin ollen vuoden varrella käytettävänä 4 autotallia, joihin voitiin sijoittaa kaikkiaan jopa 60 autoa.

Erityiselle työnjohtajalle uskottiin autotallien lähin johto. Henkilökuntaan kuului tarpeellinen määrä autonkuljettajia, minkä lisäksi autotalleissa työskenteli 5 monttööriä ja 5 apumiestä. Laitoksen käytettävänä oli 17 Ford ja 14 Chevrolet kuorma-autoa, 4 Berliot, 1 De Dion Bouton, 2 Selden ja 1 Mercedes Benz, 8 kasteluautoa, 5 Karrier lakaisukonetta, 1 Magirus kaiwon tyhjennysauto, 4 Tiekarhua, 1 Pontiac henkilöauto sekä 1 Harley-Davidsson moottoripyörä. Kuorma-autoja käytettiin allamainittuihin tarkoituksiin seuraavat tuntimäärät:

Kuljettamaan:

Keittiöjätteitä	4,691	Hiekkaa	2,833
Jätteet hajotuskaivoista ..	16	Sulfiittilipeää ja kalsiumkloriidia	130
Rikkoja	1,829	Koksia ja puita	134
Muita jätteitä	42,961	Lunta	586
Lutia	881		
		Yhteensä	54,061

Kasteluautoja käytettiin 6,776 tuntia, lakaisuautoja 5,427 tuntia, Tiekarhuja 2,351 tuntia ja hajotuskaivojen tyhjennysautoja 540 tuntia, joten kaikkien autojen työtuntien lukumäärä oli yhteensä 69,155 tuntia.

Eri autot käyttivät seuraavat määrät käyttöaineita:

Käyttöaine.	Kuorma- autoja.	Kastelu- autoja.	Lakaisu- koneita.	Tie- karhuja.	Kaivo- tyhjen- nysautoja.	Yhteensä.	
Bensiiniä	1	64,108	11,484	8,581	1,192	1,080	86,445
Öljyä	»	2,953.5	649.5	312	279.5	45	4,239.5
Paloöljyä	»	250	46	135	3,309	5	3,745
Trasselia	kg	72.5	28	38.5	7	3.5	149.5
Rasvaa	»	45.5	44	11	8.5	3	112

Hevostalli. Tallihenkilökuntaan kuului 3 tallimiestä ja 1 yövahti. Heidän yhteenlasketut työtuntinsa nousivat 9,216:een. Vuoden alussa oli hevosia 24; vuoden varrella tapettiin 2 vanhuuden ja sairauden takia, joten vuoden lopulla oli jäljellä 22 hevosta. Eläinten ruokkimiseen käytettiin 84,800 kg heiniä ja 33,872 kg kauria. Hevosten sairauspäivien lukumäärä oli kaikkiaan 4. Hevosia käytettiin ajoon 52,524 tuntia, kuten allaolevista luvuista lähemmin ilmenee:

Työn laatu.	Normaali- aika.	Yliaika.	Yhteensä.
	Työtuntia.		
Katujen puhtaanapito.....	13,016	1,062	14,078
Talojen ja makkien puhtaanapito	37,351	423	37,774
Kuljetuksia:			
Varastoa varten	43	—	43
Korjauspajaa varten	88	—	88
Hevostallia varten	218	—	218
Raatojen kuljetus	246	38	284
Sekalaisia	39	—	39
Yhteensä	51,001	1,523	52,524

Vuoden kuluessa kuljetettiin ja kaivettiin maahan 251 eläimenraatoa ja 6 kuormaa pilaantunutta lihaa.

Työntekijäin edut. Vuoden varrella maksettiin 128 työntekijälle palkkaa 14,555 tunnista, joina he sairauden takia olivat poissa työstä, sekä hautausapua 7 puhtaanapitotyöläisen kuolinpesälle.

Kesälomaa nautti kaikkiaan 322 työläistä, niistä 124 18 päivää 124 12 päivää, 47 7 päivää ja 27 4 päivää vastaten yhteensä 31,922 työtuntia.

Vuoden aikana sattui 9 tapaturmaa, joista maksettiin asetuksenmukainen korvaus.

Hallituksen päätöksen mukaan annettiin työntekijäin käytettäväksi työpuseroita, nahkakintaita, esiliinoja ja sadetakkeja.

Menot ja tulot. Puhtaanapitolaitoksen liikelilinpäätös per joulukuun 31 p:nä 1929 osoitti seuraavat loppusummat:

M e n o j a.		T u l o j a.	
<i>Katujen puhtaanapito.</i>		<i>Katujen puhtaanapito.</i>	
	Smk.		Smk.
Työnjohto	442,017: —	Korvausta välikirjan muk.	
Lakaisu	2,227,487: 95	yksityisten katuosuuksien	
Lumityöt	3,761,943: 88	puhtaanapidosta	1,769,368: 30
Hiekoitus	635,694: 30	Kaupunkia veloitettu:	
Kastelu	400,108: 35	Katujen, torien ja avonais-	
Toripöytien ja kanantappo-		ten paikkain puhtaan-	
laitteen kuljetus ja kun-		pidosta	4,976,465: 79
nossapito	9,661: 75	Satamain ja laiturien puh-	
Tavaralavojen pystyttäminen	52,688: 50	tanapidosta	1,657,466: 65
Työkoneiden ja ajoneuvojen		Kaivopuiston puhtaan-	
kunnossapito	119,977: 20	pidosta	63,259: 96
Työkojujen, hiekkavajojen ja		VI:n kaup. os. teiden puh-	
laatikoiden kunnossapito..	144,855: 25	taanapidosta	63,381: 66
Vahtien palkkaaminen	64,721: 20	Turun- ja Hämeenteiden	
Työkalut ja korjaukset	49,676: 25	puhtaanapidosta	1,111,151: 90
Sähkövalaistus	4,003: 45	Teiden puhtaanapidosta..	498,077: 75
Sekalaiset menot	17,107: 15	Toripöytien ja kanantappo-	
Maanvuokrat	68,900: —	laitteen kuljetuksesta ..	9,661: 75
Vuokrat	35,000: —	Tavaralavojen pystyttä-	
Kuluja	254,532: 60	misestä	52,688: 50
Malmin kaatopaikka	897,764: 40		
Työntekijäin erinäiset edut	399,200: 42		
Poisto	423,397: 21		
Voitto vuonna 1929	192,785: 40		
Yhteensä	10,201,522: 26	Yhteensä	10,201,522: 26

Talojen ja makkien puhtaanapito.

	Smk.
Työnjohto	271,400: —
Yleisiä työmenoja	3,947,371: 40
Puhdistus- ja desinfioimis- aineita	29,788: 35
Yleisten mukavuuslaitosten kunnossapito	119,594: 45
Lannankuljetusajoneuvojen kunnossapito	144,526: 70
Työväjain kunnossapito	24,832: —
Työvälineet ja korjaukset ..	45,653: 30
Sähkövalo	5,040: 90
Sekalaiset menot	14,489: —
Maanvuokrat	28,400: —
Vuokrat	35,000: —
Kuluja	254,532: 70
Malmin kaatopaikka	943,903: 25
Työntekijäin erinäiset edut	199,600: —
Poisto	179,092: 01
Voitto vuonna 1929	17,358: 65

Yhteensä 6,260,582: 71

Kaiken kaikkiaan 16,462,104: 97

Talojen ja makkien puhtaanapito.

	Smk.
Korvausta välikirjan mukaan yksityisten omistamien ta- lojen puhtaanapidosta	4,817,694: —
Tuloja kloseteista	54,071: 55
Kengitys	1,099: 50
Eläinraatojen kuljetus	1,760: —
Lannan myynti	281,819: —
Ylimääräisiä tuloja	111,054: 80
Peltiastioiden myynti	28,320: —
Kaupunkia veloitettu: Yleisten käymäläin puh- taanapidosta	916,106: 56
Eläinraatojen kuljetuksesta	48,657: 30

Yhteensä 6,260,582: 71

Kaiken kaikkiaan 16,462,104: 97

Kameraalisen kirjanpidon mukaan oli menoja kaikkiaan 17,980,752: 75 markkaa, nimittäin puhtaanapitohallituksesta ja puhtaanapitolaitoksesta 278,666: 10 markkaa, tilivirastosta 246,599: 20 markkaa, katujen puhtaanapidosta 7,217,971: 25 markkaa, kiinteistöjen puhtaanapidosta 3,422,180: 30 markkaa, Malmin kaatopaikasta 1,844,186: 65 markkaa, hevostallista 279,540: 25 markkaa, autotallista 1,647,977: 13 markkaa, uudishankinnasta 2,347,531: 45 markkaa, työntekijäin erinäisistä eduista 598,800: 42 markkaa ja sekalaisesta 97,300 markkaa. Tulot nousivat 7,065,187: 15 markkaan, jakaantuen seuraaviin eriin: makkien puhtaanapidosta 4,817,694 markkaa, myydystä lannasta 281,819 markkaa, katujen puhtaanapidosta 1,769,368: 30 markkaa, käymälämaksuista 54,071: 55 markkaa ja sekalaisesta 142,234: 30 markkaa.

Varat. Joulukuun 31 p:nä 1928 puhtaanapitolaitoksen kalusto oli viety kirjoihin 3,074,825: 46 markan arvoisena ja sen kiinteistöt 1,781,027: 31 markan arvoisina. Vuoden varrella ostettiin kalustoa 2,148,057: 30 markan arvosta; kiinteistöjen arvo kohosi 199,474: 15 markalla. Sittenkun vuoden lopulla 10 % kalustojen arvosta ja 4 % kiinteistöjen arvosta oli poistettu, siirrettiin 6,600,895 markkaa säästönä vuoteen 1930.